

Geachte ~~Dr.~~ heer Bleker,

In uw brief dd. Xxxx verzoekt U het CTGB om dringt u aan uiterlijk voor woensdag 20 april geïnformeerd te worden over het standpunt van het college over de risico's voor bijen bij het gebruik van neonicotinoïdenen eventueel op te leggen beperkingen in het gebruik van een aantal middelen. Het betreft hier zoals u in uw brief vermeldt veldtoepassingen in boomgaarden voor appel en peer, veldtoepassingen in hogeboomkwekerijgewassen, beiden toepassingen voor professioneel gebruik, alsmede alle buitentoepassingen van gewasbeschermingsmiddelen op basis van neonicotinoïden, toegelaten voor niet-professioneel gebruik.

Het college heeft de risico's van deze toepassingen beoordeeld en heeft geconcludeerd dat met aanvullende gebruiksrestricties de risico's van de bedoelde toepassingen acceptabel zijn. Het college is in overleg getreden met de betrokken toelatinghouders om deze gewenste maatregelen te bespreken. Dit overleg heeft ertoe geleid dat door de toelatinghouders een verzoek is ingediend tot wijziging van de wettelijke gebruiksvoorschriften. Het college heeft beoordeeld dat met de voorgestelde wijzigingen die per direct geïmplementeerd zullen worden, de toepassingen geen onaanvaardbaar risico opleveren.

In uw deze bief gaat ureagert U ook in eveneens op mijn-onze brief van 13 april jl. waarin ik het college u informeert over de mogelijkheden voor planning van de een herbeoordeling van betreffende middelen en de daaraan verbonden tijdsplanning die thans op verzoek van de tweede kamer door het Ctgb uitgevoerd wordt. In deze brief heeft het college U duidelijk aangegeven wat de mogelijkheden zijn om in dit onderhavige geval tot een wetenschappelijk verantwoordde beoordeling te komen. Een en ander behoeft voor het college geen nadere toelichting en wil U daar nadrukkelijk naar verwijzen.

U verzoekt het proces zodanig in te richten dat de eindresultaten op 15 (??) juni 2011 kunnen worden opgeleverd. Ik zeg u toe uiterlijk 15 (??) juni over de behaalde resultaten te rapporteren en over de besluiten omtrent toelatingen die het college op grond van deze herbeoordeling neemt.

Inmiddels heeft het college, in overeenstemming met de motie???????, een voorlopige herbeoordeling gemaakt over risico's van betreffende toepassingen en heeft kunnen vaststellen dat met aanvullende maatregelen en gebruiksrestricties de risico's voor bijen aanvaardbaar zijn.

Het college heeft met de betrokken toelatinghouders de mogelijk gewenste maatregelen besproken. Dit overleg heeft ertoe geleid dat door de toelatinghouders een verzoek is ingediend tot wijziging van de wettelijke gebruiksvoorschriften. Het college heeft geoordeeld dat met de voorgestelde wijzigingen de toepassingen geen onaanvaardbaar risico opleveren.

Het college heeft de behoefte om U op een aantal niet onbelangrijke zaken te wijzen. Ten eerste In het hiernavolgende ga ik in op hhet juridisch kader van het toelatingsproces en de mogelijkheden en onmogelijkheden die de wet het college biedt om in te grijpen in verleende toelatingen. Vervolgens wil het college ga ik specifiek ingaan -op de effecten van neonicotinoïdende bedoelde toepassingen op bijen. Ook wil het college zal ik ingaan op het besluit dat het college over de door u bedoelde toepassingen genomen heeft en toelichten

welke middelen het besluit betreft en welke maatregelen genomen zijn om de risico's voor bijen en andere niet-doelwitsoorten te reduceren.

~~Tenslotte wil het college zal ik ingaan op hhet totale-proces van de herbeoordeling en de daaraan verbonden conclusies nader toelichten resultaten die op 15 (??) juni opgeleverd zullen worden.~~

Juridisch kader

Krachtens artikel 40 of artikel 41 van de wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden kan het college ingrijpen in een lopende toelating van een gewasbeschermingsmiddel. Het juridisch kader van beide artikelen legt op het Ctgb de bewijslast om aan te tonen dat er voldoende concrete aanwijzingen zijn dat niet meer aan de toelatingseisen wordt voldaan, alsmede om aan te tonen dat het Ctgb bij zijn ingrepen op de lopende toelatingen een gedegen afweging van belangen heeft gemaakt, vooral waar het betreft de proportionaliteit van de maatregel en de wijze waarop is omgegaan met de aflever- en opgebruiktermijn.

Daarnaast eist het Bestuursreglement regeling toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden Ctgb 2007 dat bij een ambtshalve ingreep in toelatingen een uitgebreide hoor- en wederhoor procedure wordt ~~vereisttoegepast.~~

~~Dit juridisch kader is mede bepalend voor de wijze waarop het college in kan grijpen in een reeds toegelaten toepassing en de tijdslijnen waarlangs een besluit dat hierover genomen wordt geïmplementeerd wordt.~~

Effecten van neonicotinoïden houdende gewasbeschermingsmiddelen op bijen

~~Het tot nu toe bekende De huidige wetenschappelijk onderzoek stand van de wetenschap geeft toont aan dat een complex vele van factoren geassocieerd zijn ten grondslag ligt aan met de bijensterfte die de afgelopen jaren waargenomen is. Het college heeft de behoefte om naar een aantal relevante onderzoeken te verwijzen [??]. Op basis van deze bevindingen kan -nu bij- het college beschikbare gegevens kan het college niet aannemelijk maken dat de in uw brief aangehaalde toepassingen substantieel bijdragen aan de bijensterfte zoals die in Nederland waargenomen is. Dit is dan ook de reden dat Hhet college blijft zich met grote aandacht richten op de nieuwe wetenschappelijke ontwikkelingen op dit gebied en zal zodra nieuwe informatie beschikbaar is dit en dit zal meewegen in haar herbeoordelingen, en waar nodig onmiddellijke actie ondernemen aangaande eventuele inperkingen van gebruik van deze middelen.~~

~~Het college onderkent wel dat de bedoelde toepassingen een verhoogd risico laten zien en dat extra mitigerende maatregelen hiervoor aangewezen zijn — waarmee overigens niet is gezegd dat het opleggen van deze maatregelen daadwerkelijk de bijensterfte zal beperken.~~

Wijziging op verzoek van de toelatinghouder

Het college heeft zich gezien het voorgaande ~~tot het uiterste~~ ingespannen om de toelatinghouders ertoe te bewegen om voor de betrokken middelen op grond van *good product stewardship* ~~per direct een aantal~~ gebruiksbepalingen door te voeren. Hoewel de toelatinghouders benadrukken dat er geen wetenschappelijk verband is aangetoond tussen het gebruik van *neonicotinoïden* ~~de betrokken middelen~~ en ~~de grootte van de~~ bijensterfte, hebben zij zich hiertoe bereid verklaard. Daarnaast hebben zij aangegeven om zich in te spannen om de gebruikers zo snel en zo goed mogelijk te informeren omtrent de nieuwe gebruiksvorschriften. Als voorwaarde daarbij werd van hun kant echter nadrukkelijk gesteld dat in het kader van een zorgvuldige afweging van belangen een passende aflever- en opgebruiktermijn wordt verleend.

~~In concrete~~ Dit -betekent dit- dat het college voor ~~10 een 10-tal~~ middelen besloten heeft tot een wijziging WGA. Negen van de betreffende middelen zijn op basis van de werkzame stof ~~Imidacloprid~~. Eén middel (Actare) is op basis van de werkzame stof *thiamethoxam*.

Het betreft de volgende middelen:

- 1) Middelen voor professioneel gebruik waarvan de toegelaten veldtoepassingen in boomgaarden voor appel en peer, alsmede veldtoepassing in boomkwekerijgewassen ~~obv op basis van nieuwe beschikbaar gekomen informatie~~ hoge verhoogde risico's laten zien:
 - a) Admire O Teq
 - b) Admire +
 - c) Imex-Imidacloprid (parallele toelating van Admire+)
 - d) Kohinor 70 WG (parallele toelating van Admire+)
 - e) Actara (obv thiamethoxam).
- 2) Middelen voor niet-professioneel gebruik uitsluitend buiten waarvan de toegelaten buitentoepassingen een verhoogd risico laten zien op basis van obv-voortschrijdend inzicht omtrent de uitvoerbaarheid van voor aan-particulieren geldende gecommuniceerde gebruiksrestricties.
 - a) Provado Garden
 - b) Admire N (afgeleide toelating van Provado Garden)
 - c) Gazon-Insect (afgeleide toelating van Provado Garden)
- 3) Middelen voor niet-professioneel gebruik zowel binnen als buiten waarvan de toegelaten buitentoepassingen een verhoogd risico laten zien obv voortschrijdend inzicht omtrent de uitvoerbaarheid van voor particulieren geldende gebruiksrestricties ~~aan particulieren gecommuniceerde gebruiksrestricties~~.
 - a) Admire N-Pin
 - b) Pokon Plantsticks (afgeleide toelating van Admire N-Pin)

Voor alle middelen zijn gebruiksbeperkingen opgelegd die het risico terugbrengen tot een acceptabel aanvaardbaar niveau. In het besluit is opgenomen dat de gebruiksbeperkingen ~~terstond gecommuniceerd worden~~ naar de doelgroepen gecommuniceerd worden. Tevens is in het besluit opgenomen voor alle toegelaten verpakkingen een opgebruik en aflevertermijn tot 1 oktober 2011 te verlenen. Deze opgebruik en aflevertermijn doet recht aan het voorziene effect van de maatregel op mens, dier dan wel milieu; ~~de termijn waarin obv de lopende herbeoordeling tot besluitvorming overgegaan wordt met betrekking tot de overige toegelaten toepassingen van de bedoelde middelen; en de jurisprudentie die over te verlenen aflever- en/of opgebruiktermijnen aanwezig is.~~

Eindresultaten hHerbeoordeling

In het voor ons liggende traject van herbeoordeling van ~~de middelen obv~~ neonicotinoïden ~~en fipronil~~ en de eventueel daaraan te verbinden wijzigingen in de toelating zullen de in regelgeving vastgelegde procedures die gelden voor een door het college opgelegde wijziging gevolgd worden, tenzij de toelatinghouders bereid zijn om – voorzover nodig – mee te werken aan aanpassing van hun toelatingen door zelf een verzoek tot wijziging in te dienen.

Het college zal ~~u~~U op ~~de 15 juni 2011 berichten~~voorgestelde termijn -over ~~het de~~ eindresulta~~aten~~ van de herbeoordeling ~~berichten van de betrokken middelen~~. Bij deze herbeoordeling zal het college de ~~meest volgende nieuw-recent wetenschappelijk informatie beschikbaar gekomen informatie~~ betrekken: Op basis van deze gegevens beoordeelt het college de risico's van alle thans toegelaten toepassingen van imidacloprid, thiamethoxam, clothianidin en fipronil. Voor de neonicotinoïden is door de Europese commissie sinds ????? een nieuwe richtlijn “ additional provisions to protect honeybees ” uitgevaardigd. Voor de tweede ??? groep, de overige stoffen is dit niet gebeurd.

Het betreft de navolgende acties:

- 1) De in het kader van de recent afgeronde Europese plaatsingsprocedure van imidacloprid, thiametoxan, clothianidin en fipronil vastgestelde eindpuntenlijst;
- 2) Door in opdracht van toelatinghouders ingediende aanvullende studies in het licht van uitgevoerde en komende herbeoordeling van middelen op basis van de hierboven genoemde werkzame stoffen;
- 3) De “openbare-peer reviewed” literatuur betreffende de effecten van neonicotinoïden en fipronil op bijen en de daarvan afgeleide middelen.

~~Op basis van deze gegevens beoordeelt het college de risico's van alle thans toegelaten toepassingen van imidacloprid, thiamethoxam, clothianidin en fipronil. De overige toegelaten werkzame stoffen uit de groep der neonicotinoïden kenmerken zich door een acute toxiciteit die minimaal een factor 1000 lager is dan de hierboven genoemde stoffen. Voor de eerstgenoemde groep van stoffen is door de Europese commissie plaatsingsrichtlijn aangepast met additional provisions to protect honeybees. Voor de tweede groep, de overige stoffen is dit niet gebeurd.~~

~~Het college zal indien daar op grond van de beoordeling van bepaalde middelen aanleiding toe is met de toelatinghouders in overleg treden met het doel om voor die middelen obv een door de toelatinghouder in te dienen verzoek tot wijziging hierover te besluiten. Dit proces zal zodanig ingericht worden dat de eindresultaten hiervan op 15 juni opgeleverd kunnen worden. Voor die gevallen waarvoor het college een wijziging van de toelating voor staat en de toelatinghouder daartegen in bezwaar gaat zal het college de daarvoor wettelijk vastgelegde procedures volgen.~~

Ik vertrouw erop u hiermee ~~voor dit moment~~ voldoende geïnformeerd te hebben.

Hoogachtend

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX